

19^e Nieuwsbrief – April 2006

Stichting Meensel-Kiezegem '44

In dit nummer:

10-jarig bestaan van de Stichting Meensel-Kiezegem'44 • Globetrotterswandeling • Uiteenzetting Neofascisme • Voorstelling in Sancta-Maria • Scholenwerking • Nacht van de Geschiedenis • In Memoriam Frans Boeckx • Cd Oorlogsliederen • Poèmes, René Blicq • Motbroek Kermis • Lerarennamiddag • 9e Herdenkingsreis Neuengamme

www.meensel-kiezegem44.be

Voorwoord

De Stichting Meensel-Kiezegem '44, de ongedwongen aanpak van de activiteiten alsook onze internationale uitstraling... we worden straks 10 jaar, niet te geloven! De tijd ging vlug.

Inderdaad, sinds 1996 werd er gestart met de eerste gedachten rond "een film van de zaak". Al die tijd waren we "goed bezig". Dat wordt ons toch ten gepaste tijde gezegd Een heel klein beetje fier zijn en heel erg bewust worden van het gepresteerde werk lijkt hier niet ongepast. Een verjaardagstaart met 10 kaarsjes dus, de symbolische voorstelling als lichtend voorbeeld. Een reden om het te vieren? Dat zou kunnen. Maar we blijven even de andere kant opkijken. Er lonkt weeral enorm veel werk om de hoek dit jaar. Daarover straks meer. Maar laat ons toch maar eerst even in de achteruitkijkspiegel loeren.

Sinds 1996 laat zich een groep vrijwilligers "bewegen", gedreven door en wijd verspreide en begeesterende gedachte: "Om nooit te vergeten, blijven herdenken." Dé opdracht en doelstelling van de Stichting Meensel-Kiezegem '44 is: blijven informeren, blijven herinneren, waakzaam zijn zonder paniek.

De voorbije jaren is daar kleurrijke aandacht aan gegeven. En wij zijn blij dat U dat met ons kan meevieren het komende jaar. Er staat immers een boordevol programma te wachten. Immers, een beweging moet voortgang maken. Vandaar enkele piekmomenten in 2006. Er volgen uiteraard nog gedetailleerde programma's over bijvoorbeeld 6 mei en 12 november a.s. zonder de negende herdenkingsreis naar Neuengamme, Bremen, Blumenthal, Farge, Wöbbelin, Braunschweig en Riesbergen te vergeten.

Wij zijn evenwel dankbaar voor de spontane giften die we mochten ontvangen, Zomaar... Mogelijk het gewaardeerde antwoord op onze beste wensen voor een gezegend jaar bij de jongste jaarwisseling. Tevens het bewijs dat onze boodschap gedragen wordt door honderden lezers die met nog meer aandacht de komende activiteiten zullen kunnen volgen. Giften worden goed besteed. Zeg dat wel: creativiteit en enthousiasme is erg groot.

Dit jaar hopen wij U alsdan weer te ontmoeten, zij het via onze nieuwsbrieven, zodat wij ons ondersteund weten langs Uw betrokkenheid om, zodat we de vele goede woorden en de stichtende gedachten met U kunnen delen en uitdragen.

Met genegen groeten,

*Guido Hendrickx
Voorzitter*

*Winterbeeld van "De Wanhoop van Meensel-Kiezegem" – KZ Neuengamme
(door Andreas Lapphön)*

In de achteruitkijkspiegel.

Sinds onze laatste nieuwsbrief hebben de mediakanalen niet nagelaten jaaroverzichten door onze strot te jagen. Het werd zowaar een tijdverdrijvende en mediazieke bedoening. Het jaar 2005 was er me wel eentje! De ellende was overal en wereldwijd! Elk moment was goed om angstig aan het denken te gaan en zich af te vragen: “Komt het nog ooit goed met deze wereld?”

Er zijn wel enkele opvallende verschuivingen. De toenaderingspoging tussen China en Rusland verbaast de wereld en voelt als onecht. Het Aziatisch continent wordt dominant terwijl de Europese tegenhanger niet uit zijn verleden raakt en daarbij heel wat competitiedrift moet inboeten. Het Europese bestuur zonder vaste hand. Voorlopig blijft de Europese levensstandaard ongeëvenaard. Dat denken we tenminste. Want schrijnend wordt de toestand van het familiaal gevoel. Documentaires uit de meest vergeten hoeken leren ons dat de oudere generaties opgevangen en verzorgd zullen moeten worden. Bij ons dumpt men opa's en oma's op dichtbevolkte vierkante meters in tehuizen. Ongekende kostenverslindende toestanden. Het wordt dan ook heel normaal geacht dat er vrij spontaan omgesprongen wordt met het sluipend gif dat euthanasie heet- ook voor kinderen- en waarover politici zich met handgeklap in de wettelijke Kamers in beeld werken. En wie de nek uitsteekt ...heeft het zitten. Onze kardinaal weet er van mee te spreken. Anders is het gesteld op het Afrikaanse continent. Daar neemt de verloedering nog toe. Miljoenen worstelen zich doorheen de problemen van dodelijke ziekten, gewapende conflicten en mensonterende honger. De ergste humanitaire problemen en crisissen worden genegeerd in de ons bekende Democratische Republiek Kongo. Opvallend is wel dat dit alles gebeurt na Wereldoorlog II. Afrika sterft aan aids en toch kloppen de Verenigde Naties en de welvarende landen aan dovemans oren wanneer ze proberen “het negeren” van de toestand te stoppen en hulp te sturen. De Afrikanen en in het bijzonder het Congo-conflict hebben nood aan bescherming. Cholera, hersenvliesontsteking, darminfectie, malaria en de gebrekkige immuniteit vinden hun oorzaken in het drinken van onzuiver water en het gebrek aan medicatie. Voor de meeste onder ons eindigt het Afrikaanse probleem met Parijs-Dakar. Bovendien bestaan er weinig of geen culinaire magazines over lifestyle of gastronomische gegevens beneden en ten zuiden van de Sahara. Dus ...zorgen voor morgen? We doen maar!

Alleen kunnen we van hen leren omgaan met de hartverwarmende en respectvolle zorgen die ze besteden aan hun oudere generaties Bij ons liggen de zaken wel anders. Onder impuls van de Europese Commissie worden controleurs op pad gestuurd om na te gaan of het nieuwe KB “ter waarborging van het welzijn van dieren “wordt nageleefd. En daar moeten wij ons dan gelukkig bij voelen wetend dat de enorme bevolking in India zo stilaan wakker aan het worden is. Dat bovendien Aziatisch landen als Korea en Thailand evolueren naar toenadering. België tenslotte kan alleen kankeren over enkele voetbalschandalen wetende dat de leugen en het geld regeren. Dioxinecrisissen zijn aan de orde en het milieu blijft men verloederen. Is er nog wel iets dat de wereld kan gebruiken ten goede? Wij blijven op zoek gaan naar de atmosfeer van broederlijkheid en vriendschap: een wereld zonder legers en bloedloze revoluties en het verwerpen van elke vorm van revanche. En daar kunnen wij ons dan wel gelukkig mee voelen.

Meer en meer lijkt het dat de wereld gedirigeerd wordt door een onverstoorbare macht die het menselijk vertrouwen aantast. Zoveel illusies, zekerheden en mooie dingen werden aan flarden gescheurd en kapotgeslagen. Meer en meer vragen over zin en onzin, over dood en bestaan, over offer en idealisme. Oeverloos kan je twisten en discussiëren over het bestaan van een Voorzienigheid of een Almacht, in zekere zin ook over geloof en Eeuwigheid of het Niets. En dan krijg ik ook medelijden met de rampoeristen, hun cynische houding waarmee zij afzakken naar geteisterde toestanden om een glimp op te vangen van de plaats van het ongeluk. De gasramp van Gellingen was hiervan een voorbeeld. Vooral de pers hielp de sensatiehonger te voeden bij de uitgebluste karkassen van wat eens bloeiende bedrijven waren. Mensenmassa's lieten het pretpark en het strand terzijde om een kick te zoeken bij het aanschouwen van de gewelddadige dood van hulpverleners en preventieploegen. Kranten en Tv-beelden bleken onvoldoende sensatienieuws te hebben. De misère van de medemensen wil men rauw. Met alle mogelijke zintuigen” genieten”. Is dat medelijden? Is dat solidariteit? .Is dat rouwbeklag. ? Neen, zevenmaal meer neen! Dat is gebrek aan beschaving. Dat is respectloze oplossingen willen. Dat is kleurloze spiritualiteit verspreiden onder het mom van “geïnteresseerd zijn”.

Guido Hendrickx

Een nieuwe Hitler

Twee herkenbare personages samen in de overbekende krant “De Tijd”. Verschenen naar aanleiding van de perikelen rondom Saddam Hoessein. In feite zijn het de voorpagina’s van Time the weekly newsmagazine. De cover met Saddam is daarmee identiek aan die van 7 mei 1945 met Hitler. Op dat ogenblik waren de voorbereidingen al getroffen om de Wereldoorlog II te beëindigen. Er werden nog geen details prijsgegeven. Toch wist de wereldpers dit nieuws op eigenzinnige wijze te brengen. Alleen werd toen een kruis gemaakt over Adolf Hitlers foto. In dezelfde geest worden de berichten over Hoessein gepubliceerd anno 2005. Bevestiging van het gezegde: “de geschiedenis herhaalt zich.” (Guido Hendrickx)

René Blicck – Poèmes

Het gedicht van René Blicck (dat we in vorige NB aanhaalden) die dit schreef ter herinnering aan Pierre Tollenaere (R.B.kwam later om in de Cap Arcona) werd door drie Duitse scholieren bewerkt (Ellen Greeve, Claudia Feßenmayer en Britt Wittje). Wij geven de vrije vertaling ervan weer.

*Wilt u eens met eenzame treden aan een stille plaats vertoeven,
neerknielen, zonder geluid, even bidden,
ach, verleen zo mijn naam de vlucht van uw gebed.
En waardig, rustig de zin van de essentie oproepen,
Uzelf vergeten, de ogen ten hemel gericht,
Voel het slaan, mijn verkleumde hart.
Kom op het moment dat de dag wegzinkt.
Nog zal mijn hart beven, als het u hoort
fluisteren: ik hou van u, liefste.
Als op een morgen de vrolijke lente openbreekt,
Over verlaten heuvels met rozige knoppen,
aan uw lippen komen ze, liefste,
van hier aan het graf nog kan men
zoenen geven....*

(Uit “Poèmes” van René Blicck)

Een klein dankwoord

Naar aanleiding van de cultureel getinte lentemijmering op 6 mei en het 10 jarige bestaan van onze vereniging, die destijds startte onder de benaming “De filmgroep” moeten we toch even terugdenken aan het prille begin van de filmopnamen.

Temeer daar de eerste beelden die toen gedraaid werden, onverwacht enorme indruk hebben gemaakt op Frans Boeckx zaliger (zie verder). Ook de vertoningen die in Duitse scholen achteraf aan bod kwamen, kregen een warme appreciatie omwille van de spontaneïteit en het aangrijpingspunt van het “vertoonde eenvoudige boerenleven” van onze mensen toen.

Wij kunnen ons nu nog, na zoveel tijd, moeilijk voorstellen met welke vakkennis Alfons Lemmens enkele “goede ouderwetse gesprekken” heeft gehad met de pikkers en binders en de spelende kinderen om deze oogstscène en filmactie in Attenrode tot een goed einde te brengen. Het was een schot in de roos. Daarom Alfons, maken we vandaag tijd en plaats om respectvol “dank u” te zeggen.

In memoriam: Frans Boeckx

Hij raakte nooit uitgepraat over zijn reiservaringen en vertolkte een stuk geloofwaardigheid. Vandaag willen wij hem in dit memoriaal alsnog gedenken en in gedachten nog even bij hem vertoeven. Wij hebben hem leren kennen tijdens een van onze reis naar Neuengamme.

Ik heb onthouden uit tafelgesprekken in ons hotel met hem, dat hij vooral geraakt werd door de spontane beelden uit onze film: de beelden van de werkzaamheden op het veld tijdens de oogst, het begin van de film dus. Hij zag daarin de rustige maar noeste arbeid die hij als bekwame jongeling, samen met nog andere werkverplichte jongeren had gepresteerd tijdens de oorlogsjaren. Vooral de oogstperiode was heel belangrijk, wetende dat deze bezigheden het eten in de kast betekenden. Hét middel tegen de meedogenloze en knagende honger. De familie Boeckx was bekend als stukadoors. Bij gebrek aan grondstoffen was er geen werk. Vandaar dat Frans naar “de Walen” trok om daar vooral in de oogst te gaan helpen. Vooral het werk aan de dorsmolen kon wel even uitlopen. Zodoende was er ook een gelegenheid om geruime tijd in het ongewisse verblijf, zeg maar onderduikadres te hebben. Het is ook daar dat hij werd aangehouden en onmiddellijk werd weggevoerd naar Duitse werkkampen. Wanneer hij dan later tijdens zijn gevangenschap ten prooi was van de broodloze dagen, kreeg hij als het ware echte nachtmerries en waanbeelden over de voor hem niet geogste graanvelden, die wegens zijn toenmalige deportatie onaangeroerd bleven.

Vooral de filmbeelden van de “pikkers” en de “binders” alsook de spelende kinderen, kortom de scène en de opname van het oogstgebeuren in de film waren voor hem onverwoestbare momenten die hem vooral tijdens zijn gevangenschap sterk bleven beklijven: hij had het over gemis en verlangen, afscheid en verdriet, melancholie en de onzekerheid.

Frans mocht en kon ons zijn verhaal vertellen: wij zaten erbij, de sfeer was er en we konden niet anders dan luisteren en met moeite ons inbeelden wat het moet betekend hebben aldus het gevangen zijn en de gevangenschap te verwerken.

Eenmaal aangehouden werd hij zeer diep in Duitsland weggevoerd richting Dreesden. Hij herinnerde zich de kampen Kahla, Eichenberg & Hummelshain als ziekenkamp. Hoofdkamp was Lüwergond. Hij was getuige van de allereerste ontwikkelingen van de gevreesde reactiemotor voor vliegtuigen: ontwerpen, montage en proefdraaien gebeurde in een vliegtuigfabriek, uiteraard een geheime werkplaats, met zeer strenge sabotagecontroles. Onmenselijk zware arbeid werd nog geleverd in een zandgroeve.

We weten het, betonconstructies waren geliefde uitvoeringen. De reis met de Stichting Meensel-Kiezegem '44 was niet het eerste weerzien met de hem bekende werkomstandigheden. Hij kon gedetailleerd zijn verhaal doen over het feit dat hij een vroeger werkkamp bezocht waar zij hun werkschop nog terugvonden, alsook de namen van de gevangenen die op de muren waren gekrast: het onvoorwaardelijke bewijs van hun aanwezigheid. Onnodig te zeggen dat dit ontroerende momenten hebben uitgemaakt na zovele jaren. Trouwens er gebeurde op het moment van het kampbezoek een klein wonder. Hij ontmoette daar heel onverwacht de dame die er voor gezorgd had dat hij kon wederkeren. De vrouw dus aan wie hij zijn leven te danken had. Na 51 jaar mekaar terugvinden, dat kan geen toeval zijn, kan ook niet gefantaseerd worden... Hier zijn andere krachten aan het werk geweest. Vandaar dat het levensverhaal van Frans zo'n indruk op mij heeft gemaakt.

Wijlen Frans Boeckx, 't was een levend boek. Laconiek vatte hij zijn lijdensweg samen: “Ik kwam terug... maar weinigen wilden het geweten hebben... Rust hebben moet heerlijk zijn” Zijn eeuwige dankbaarheid wordt vermoedelijk ons deel. (Guido Hendrickx)

Langs deze weg bieden wij andermaal de achtbare familie onze deelneming aan.

Voorbereiding CD – 30 & 31 januari 2006

Geluidsregisseur Dimitri Van Goidsenhoven was op 30 & 31 januari 2006 in de Sint-Mattheuskerk elke namiddag druk bezig met de opname van de oorlogsliederen door het Sint-Mattheuskoor. Een negental microfoons en heel wat bedrading en computergedoe vulden de kerk. Vooraf namen we de Brabançonne gespeeld door orgelist Alfons Stas op. De vele herhalingen ter plaatse duiden er op dat musicus Frans Lambrechts het onderste uit de kan wilde halen. De gedichten werden opgenomen in de Castlestudio in Kerkom. Hier lazen Ina Stabergh, Magda Vangoidsenhoven en André Vandeputte respectievelijk poëzie van Ina Stabergh, Magda Vangoidsenhoven & Remco Campert.

Ondertussen wordt er in de studio van Dimitri Van Goidsenhoven gewerkt aan de uiteindelijke versie van de CD. Deze zal voorgesteld worden op 6 mei 2006 in het Huize Hageland (het Karhuis) samen met de Nederlands-Duitse gedichtenbundel van Ina Stabergh, Raymond Gaebelein & Marc Cauwbergs.

Fantastische Globetrotterswandeling in Sint-Joris-Winge – 12 februari 2006

Op 12 februari 2006 hebben de Hagelandse Globetrotters weer een hoofdvogel afgeschoten. Niet alleen overschreden ze de 3000 deelnemers, maar ook over de sfeer en de schoonheid van het parcours werden door de wandelaars zoveel lovende woorden geuit dat de voldoening van de vermoeide inrichters achteraf voelbaar was. Ook de mooie tentoonstellingsstand, door vooral Marc Cauwbergs en Rudi Peeters gerealiseerd, kende de ganse dag een overdonderende belangstelling. Eén van de hoogtepunten was wel het overhandigen van het prachtige boek over Neuengamme "Zeitspüren" door voorzitter van de stichting, Guido Hendrickx, aan de peter van ons beeld, "De Wanhoop van Meensel-Kiezegem", Alfred Vansina. Na zijn fikse 20km-wandeling kwam hij langs onze stand met enkele vrienden. Ontroerd dankte hij de "werkers" van de Stichting Meensel-Kiezegem '44 en noteerde al de datum van 6 mei om zo mogelijk dan ook weer aanwezig te zijn bij het 10-jarig bestaan van de Stichting. De tentoonstelling was dit jaar toegankelijker voor de verre bezoekers door het aanbrengen van korte verklarende teksten. Ook was er een stand met oude bakelieten fonoplaten van rond WO II en bladmuziek van enkele toppers van toen. Dit was al een link naar het uitkomen van de CD van het Sint-Mattheuskoor uit Meensel in mei met "Liederen en gedichten over en rond WOII". Ook de film "Meensel-Kiezegem '44" en het werkstuk van Katinka Schröder, waarvan ondertussen de Duitse versie met Duitse ondertiteling speelklaar is, waren er te zien. Boeken en replica's van het beeld "De wanhoop van Meensel-Kiezegem" werden ook regelmatig aan de man gebracht. We moeten kortelings ook voorzien in weeral een herdruk van het boek "Getuigenissen" van Oktaaf Duerinckx.

Na deze prestigieuze wandeling werd er met de Hagelandse Globetrotters afgesproken nog lang door te gaan. Al werd dit verklaard tussen pot en pint was dit zeker geen praat voor de vaak, maar de bevestiging van onze gelijkgestelde gedachten en streven.

Uiteenzetting over Neofascisme & Neonazisme – 7 maart 2006

Shana, Kathleen, Stijn & Tom, laatstejaarsstudenten van het Sancta-Maria uit Aarschot, kregen de opdracht een uiteenzetting samen te stellen over het maatschappelijke probleem: neofascisme & neonazisme. Met de nodige hulp van de Stichting konden we fier zijn op het resultaat. Het geeft een duidelijk beeld over de huidige status, de methoden, wat er aan wordt gedaan, ... Ook mochten deze studenten een persoonlijk interview afnemen van Rudi Peeters, die veel van het onderwerp afweet. De Stichting vond het een goed initiatief om de jeugd hierbij te helpen. Als gevolg van de samenwerking kwam dan ook de vraag om de film voor te stellen in de school.

Voorstelling in Sancta-Maria te Aarschot – 7 maart 2006

Met een gul onthaal begon Oktaaf op 7 maart zijn verhaal te vertellen aan een aandachtige groep laatstejaars secundair van het Sancta-Maria in Aarschot. In combinatie met de korte versie van de film "Meensel-Kiezegem '44" werden de adolescenten op de hoogte gebracht van wantoestanden tijdens WOII in een klein dorpje, niet zo ver van Aarschot. Velen zaten gekluisterd aan hun stoel wanneer Oktaaf zijn eigenste ervaringen begon te vertellen, de stilte achteraf sprak boekdelen. We waren verheugd enkele reacties te ontvangen:

De uitleg was zeer interessant, het is noodzakelijk om te horen dat zo'n dingen ook in je eigen streken zijn gebeurd. Het is ook zeer goed dat hier een film rond gemaakt is, beelden spreken altijd meer aan en laten iets blijvends achter. Nu besef je tenminste dat de oorlog niet altijd zo ver van je bed is!

Kathleen Smets, 6^e jaar Economie-Wiskunde

Een interessante film en een goede uitleg! Hierdoor krijg je een andere kijk op wat er is gebeurd. Zo sta je even stil bij de dingen, bijvoorbeeld hoe deze mensen hebben moeten lijden. Je kan dit beter voorstellen wanneer je de beelden hebt gezien in plaats van enkel teksten hierover te lezen!

Silke Ackermans, 6^e jaar Economie-Talen

Ik vond het uiterst interessant, zeker omdat we ook rond neonazisme ook een uiteenzetting hebben samengesteld. De beelden spraken mij dus op dat gebied nog sterker aan. Ik ben toch nog geschrokken van alle gruwel die tijdens de tweede wereldoorlog plaatsgevonden heeft, en dan zeggen dat zoveel mensen dit zelfs vandaag nog moeten meemaken!

Stijn Van Herck, 6^e jaar Economie-Wiskunde

Het idee van Tom Devos, leerling van onze school, om een gastspreker uit te nodigen vond ik uitstekend. Op 7 maart kwam Oktaaf met filmmateriaal en zijn ooggetuigenverslag naar school. De uitleg die hij gaf, zijn ervaringen waren boeiend om naar te luisteren. Het is toch beter voor leerlingen om eens iets te horen van iemand die het meemaakte, dan alle informatie alleen maar uit historische stilzwijgende documenten te vernemen. Zeker voor herhaling vatbaar!

Elke Bibo, Leerkracht Geschiedenis

Scholenwerking - 15 maart 2006

Laatste test van het interactieve scholenprogramma. Leraar Steven Duyver kwam met enkele Leuvense leerlingen een laatste maal uittesten hoe ze reageerden op de vragen van het interactieve scholenprogramma. Samen met de reacties van leraar Valère Van Gramberen wordt nu een (min of meer) definitieve versie samengesteld. Deze oefening werd op beeld vastgelegd en zal deel uit maken van het werkprogramma van het Sint-Pieterscollege te Leuven. Met 2 leerlingen ging men dan naar het kerkhof van Meensel. Daar werd door Jirka Meulemans het gedicht van Ina Stabergh, *Stilte na de Laarzen*, voorgedragen, waarna de van oorsprong Duitse leerling Georg J. Hartmann de Duitse versie debiteerde.

Nacht van de Geschiedenis – 21 maart 2006

Vorig jaar beleefden velen met ons een fantastische avond bij de “Nacht van de Geschiedenis” in de zusterschool te Sint-Joris-Winge. De Duitse samengevatte versie van de film over Meensel-Kiezegem '44 werd vertoond en het Sint-Mattheuskoor zong voortreffelijk liederen van rond WOII. Ina Stabergh droeg voor uit haar bundel “Neuengamme , ik kwam terug” en het achterafje in de Maere met accordeonist-entertainer Guido Hendrickx zit bij velen nog klaar in het geheugen.

Dit kreeg een vervolg: Op dinsdag 21 maart 2006 op dezelfde plaats was er een avond vol nostalgie met een samenstelling van filmpjes uit de vroegere jaren van Sint-Joris-Winge. Onuitgegeven beelden, jonge mensen van toen, feesten van vroeger: ontroerend, hilarisch, feestelijk, kortom een mix van beelden uit het recente en minder recente verleden van de gemeente Sint-Joris-Winge. Duivel-doet-al, André Van Cauwenbergh, mocht tevreden zijn met een bomvolle zaal en vele dvd's in bestelling, *Proficiat vanwege de Stichting Meensel-Kiezegem '44!*

Bezoek Vredesmuseum – 22 maart 2006

Een groep “Specialisten van WO II” uit Leopoldsburg kwam het Hagelands Vredesmuseum bezoeken. Zij waren vooral geïnteresseerd in de menselijke factoren die de oorzaak waren van het drama van Meensel-Kiezegem. Tijdens en na de rondleiding werd er nog heel wat tijd besteed aan vragen en discussie. Deze mensen waren uiterst tevreden over dit bezoek en noemden het museum “één van de merkwaardigste uitingen van plaatsen waar aan oorlogsgeschiedenis werd gedaan”: compact, duidelijk en zonder overbodige franjes die de hoofdzaken verdoezelen. Vanuit die hoek mogen wij nog meer reacties en bezoeken verwachten. Dank u, Maurice Cauberghe en gezelschap, ook voor de gulle financiële bijdrage.

Motbroek Kermis – Rondrit – 21, 22 & 23 april 2006

Tijdens het weekend van 21, 22 & 23 april 2006 vindt na 30 jaar Motbroek Kermis weer plaats. Op zaterdag 22 april is er zelfs een speciale rondrit voorzien met authentieke legervoertuigen. De colonne vertrekt om 14u aan café Plas in Motbroek (Sint-Joris-Winge), iedereen mag gratis plaats nemen in een van deze prachtige legervoertuigen. De tocht is 35km, duurt 3 à 4 uur, en brengt je langs verschillende interessante plaatsen die steunen op het recente boek, *Oorlog in Tielt-Winge*. Een tussenstop aan het Hagelands Vredesmuseum is dus vanzelfsprekend!

Evenement voor 10-jarig bestaan van de Stichting Meensel-Kiezegem '44 – 6 mei 2006

We mogen er trots op zijn, de Stichting Meensel-Kiezegem '44 bestaat bijna 10 jaar. In die tijd is er al veel verwezenlijkt, waaronder de vele herdenkingsreizen, boeken, films, ... Ter gelegenheid van ons 10-jarig bestaan organiseren wij een namiddag in het teken van de Stichting, met geëerde gasten zoals professor Stefaan Top, minister van onderwijs & arbeid Frank Vandembroucke, ... We pakken dan ook uit met de voorstelling van onze nieuwste cd "Liederen & Gedichten rond WOII", de 2-talige dichtbundel "Neuengamme, Ik kwam terug...", het interactieve scholenprogramma van het Hagelands Vredesmuseum & de nieuwste prent van Katinka Schröder, "De Lege Graven van Meensel-Kiezegem". Achteraf volgt er een receptie met het gemeentebestuur van Tielt-Winge. Iedereen van harte welkom! Het verloop kan u op de achterflap van deze nieuwsbrief vinden.

Lerarennamiddag in Hagelands Vredesmuseum – 10 mei 2006

Naar aanleiding van het interactieve scholenprogramma dat momenteel in zijn uiteindelijke vorm wordt gegoten organiseert de Stichting Meensel-Kiezegem '44 in samenwerking met Klasse op 10 mei een speciale lerarennamiddag. Onder leiding van leerkrachten Valère Vangramberen en Steven Duyver wordt er dan aan een 50-tal leerkrachten uitgelegd wat er in het Vredesmuseum allemaal te vinden is. De bedoeling van dit programma is om leerlingen vanaf 10 jaar meer inzicht te geven in de waanzin van een oorlog, vooral aan de hand van de geschiedenis van Meensel-Kiezegem. Het interactieve scholenprogramma bevat tal van vragen aangepast aan de leeftijd en de kennis van de leerlingen. We zullen de leerkrachten ook kennis laten maken met de schoolversie van de film "Meensel-Kiezegem '44" en de nieuwe prent van Katinka Schröder "De Lege Graven van Meensel-Kiezegem" (Duitse versie).

Concert in C.C. De Maere – 12 november 2006

Op 12 november zal in het Cultureel Centrum De Maere een prachtig concert plaatsvinden, naar aanleiding van het grote succes in Drongen vorig jaar. De speciaal gecomponeerde muziek van Filip Martens op de gedichten van Ina Stabergh over Neuengamme, de voordracht van andere gedichten over Meensel-Kiezegem en de gebeurtenissen van 1944, de sublieme stem van Hilde Coppé en een 40-koppig perfect koor "Canta Ludens" kluisterden een overvolle zaal aan hun stoel en fascineerden de toeschouwers in die mate dat men in alle stilte bleef luisteren tot aan het slot. De culturele dienst van Tielt-Winge o.l.v. Chris Desaever-Cleuren brengt dit spektakel naar De Maere, noteer dus maar alvast in je agenda!

Het koor Cantata Ludens tijdens Polisch Composers, 20 oktober 2005 in Opera Gent

Negende Herdenkingsreis naar Neuengamme

(met o.a. Neuengamme, Hamburg (Büllenhuserdam), Bremen, Schützenhof, Blumenthal, Farge (Duikbotenbunker), Wöbbelin, Ludwiglust, Braunschweig, Gardelegen, Riesbergen)

van donderdag 24 tot zondag 27 augustus 2006

*Half- pension, 3 overnachtingen in ****hotels.*

Uitgebreide buffetten, uitstekende logementen, drinkgelden, gidsen & begeleiding inbegrepen. Aangepaste busvideo, bibliotheek & bar.

Kostprijs: € 310,- pp (tweepersoonskamer)

€ 375,- (éénpersoonskamer)

Inlichtingen en inschrijvingen bij de Reiscoördinator:

René Cauwbergs

Glabbekse steenweg 93

3390 St Joris Winge

016/63.24.60

Je bent ingeschreven na betaling van een voorschot van 100 euro op het rekeningnummer 142-4022035-52 met mededeling "Herdenkingsreis Neuengamme 2006"

Een greep uit de plaatsen die we bezoeken:

Kommando Schützenhof

Er waren in Bremen zeven buitencommando's van Neuengamme, waaronder Schützenhof. Hier werden de grondbeginselen van Fritz Sauckel, de Rijksgevolmachtigde van het Arbeidsambt, voorbeeldig omgezet: "Met de meest denkbare spaarzame inzet de grootst mogelijke prestatie bereiken". 582 KZ-gevangenen duiden de evacueringlijsten van de SS-aan, 700 stonden er op de Lijst van de Internationale opzoekingsdiensten voor de jaren 1942-45. Bij het begin van de oorlog door de Kriegsmarine in beslag genomen, diende het eerst als interneringsplaats voor Indische zeelui. In het voorjaar 1940 werden er 132 Sinti-zigeuners geïnterneerd, tot aan hun transport naar Polen, waar ze de latere vernietigingskampen moesten opbouwen. In 1942/43 werd een eerste KZ-buitencommando ingekwartierd. Daarna kwam voor hen in 1944 het Commando Schützenhof. Dat kamp bestond uit vier barakken rond een appélplaats, drie zijn er nog te zien, waarbij de keuken, de wasplaats en de toiletten. Het dagprogramma was nauwkeurig geregeld, onder bewaking werd punctueel de weg naar A.G.Weser om 7.45 ingeslagen. Dan volgde 12 ½ uren werk, onderbroken voor een soep van koolrabi en koolrapen. De doden moesten 's avonds meegedragen worden naar het kamp. Het avondappél kon lang duren. Als alle getallen klopten werd onder geschreeuw, schoppen en stokslagen het eten uitgedeeld. Een inwoner van de Bromberger Straße 131 getuigde voor de geallieerde onderzoekingscommissie, dat de gevangenen tijdens het uitdelen van het eten met de zweep geslagen werden en zelfs in de winter, ondanks het koude weer en vorst op hun knieën moesten zitten. 267 gevangenen uit 14 landen verloren hier het leven, vooral Hongaren, Polen, Belgen en Russen. Op deze plaats stierven zes van de 61 naar KZ-Neuengamme gedeporteerde inwoners van Meensel-Kiezegem: Edouard van Goidsenhoven, Philemus Hellemont, Richard Hendrickx, Edouard Octaaf Janssens, René Ghislenus Janssens en Emile Reynders. Op donderdag 24 augustus zal hier ook het tweetalige poëzieboek "Neuengamme, ik kwam terug!" van Ina Stabergh, Raymund Gaebelein & Marc Cauwbergs worden voorgesteld door mevrouw Karin Röpke, minister van arbeid van de deelstaat Bremen.

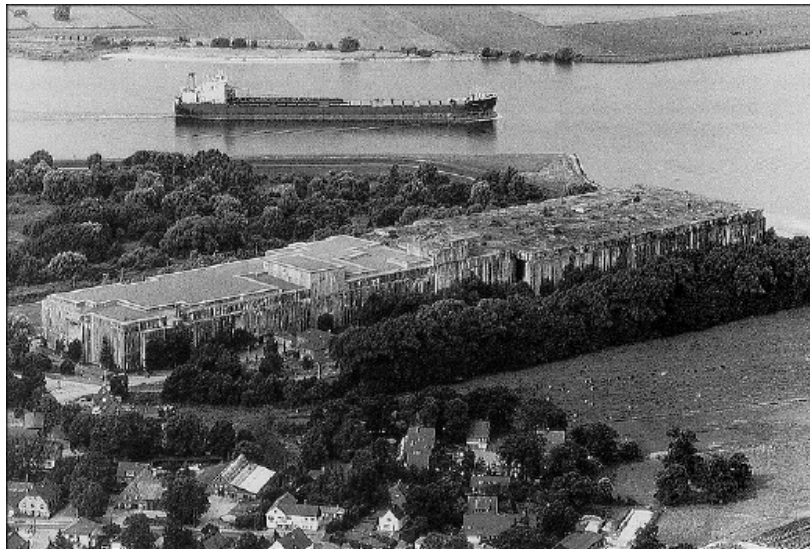
Kamp Blumenthal

In 1941 en 1942 werden hier 10 barakken voor krijgsgevangenen gebouwd. In 1943, toen men aan de bunker van Farge begon, werden er Russische Krijgsgevangenen naartoe gebracht. Voor de A.G.Weser, Weserflug en de Bremerse Wollkämmerie moest er ook gewerkt worden. In 1944 werden hier 350 mannelijke en 150 vrouwelijke KZ-Gevangenen uit Neuengamme ondergebracht. Het sterftecijfer was hier ook zeer hoog omdat het regime er even erg was dan in de andere kampen. Er waren zo een 1.000 gearresteerden en elke maand werden er 200 tot 300 aangevoerd. De barakken waren met drie rijen draadversperringen omgeven, er waren aan elke hoek schijnwerpers en ook aan de buitenzijde waren er bewakingsposten. De Duitse woningen bevonden zich op amper 100 meter van het kamp.

Op de dodenlijst van Neuengamme staan er voor dit kamp staan van ons dorp de volgende namen: Joseph Boesmans, Jozef Théophile Bruers, Marcel De Bruyn, Franciscus Herman Van de Gaer, René Natens, Jules Pijpen, Gustaaf De Reze & Kamiel Robeyns .

Kamp Farge

Een reusachtig betonblok ontstond van juli 1943 tot april 1945. Hier zou de Duikbootsectie van de A.G.Weser en uit Willems haven voor de eindmontage bijeengebracht worden. Tien tot twaalfduizend KZ-gevangenen en krijgsgevangenen werkten hier. 4.000 van hen lieten hier het leven. Dagelijks moesten ze van hun benzinebunker naar de bouwwerf lopen door woongebied. "Wij leefden zowat 4 km van de Valentinbunker eveneens in een bunker, weliswaar van een heel ander type. Het was een ronde betongroeve, met een doormeter van zowat 70 tot 80 meter en zowat 15 meter diep", beschrijft de Sovjetrussische gevangene Machnev over zijn onderdak. "De levensvoorwaarden waren ongewoon zwaar. De meesten stierven van honger. Dikwijls kwamen uit het Hoofdkamp Neuengamme aanwijzingen dat vele kameraden werden doodgespoten. Een schikking van Himmler had het over de "Bevrijding van asociale elementen ... bij middel van vernietiging door arbeid." Sinds 1983 staat hier een gedenkteken van de Bremense kunstenaar Fritz Stein, een aanklacht tegen de systematische massamoord. Over het werk aan de bunker zelf schreef de sovjetgevangene Machnev: "De bouwplaats was 30 tot 100 meter breed en 300 tot 350 meter lang. Er werkten tussen de 7.000 en 10.000 mensen, die dagelijks vele kubieke meters beton verwerkten. De betonmuren waren 5 meter, aan de bodem 7 meter dik. "Uit gans Europa werd cement, kiezel, zand, bouwstaal aangevoerd. Met dit materiaal had men voldoende om een stad met 60.000 inwoners te bouwen. Een Nederlandse dwangarbeider: "s Middags gingen we dan met de andere gevangenen aan de arbeid, onder toezicht van de SS. Daar moesten we zand in wagons laden. Wanneer men ineenzakte werd men zolang geslagen, tot men weer opstond of bleef liggen om te sterven. "Contact tussen de verschillende groepen op de bouwplaats was ten strengste verboden en gebeurde bijna niet. Een Franse dwangarbeider vertelde over een 3 bij 5 meter grote draaibank, die onder toezicht van een Joegoslaaf in een speciale ruimte zou gebracht worden. Dat was een specialist. Die draaibank werd op rollen gelegd, deze lagen op planken, die het vers gegoten beton afdekten. Die rollen waren zo effen gemaakt, dat die draaibank in het vers gegoten beton gleeed en zich daar vastzette. De Joegoslaaf werd publiek opgehangen. Een bombardement sloeg in op de bunkerzoldering op twee plaatsen op 27 maart 1945 waar het beton nog niet klaar was. Drie dagen later verwoestte een andere aanval de bouwplaats. Op 7 april 1945 kwamen twee gevangentransporten uit Bremen in Farge aan. Zij werden op dodenmars gestuurd, want het K.Z.Neuengamme met al zijn bijkampen moest geëvacueerd worden. De sovjetgevangene Machnev beschrijft de vooravond: "Op de laatste avond, gedurende het appél, stonden we met zowat 4.000 gevangenen terwijl in de verte kanongebulder te horen was. In de colonne hoorde men een gelach. De bewakingscommandant schreeuwde met doordringende stem: "Aandacht!" zwaaide met zijn hand en riep luid: "Verheug u niet, wat ginds komt, is onze dood, maar ook die van u," en wees naar een troep van SS-mensen, die daar met machinegeweren klaar stonden. "Voor u is een kleine kogel jammer en meer dan tien minuten hebben wij niet nodig om van u allen af te raken." Twee kilometer lang was de marscolonne die zich op 10 april 1945 in beweging zette, over Sandbostel, Neuengamme naar de Lubecker Bucht, waar de overlevenden op drie overvolle schepen gezet werden. De Cap Arcona en Thielbeck vaarden af en werden op 3 mei door terugkerende Britse bommenwerpers tot zinken gebracht. Rond de 7.000 gevangenen verloren hun leven, slechts 458 gevangenen overleefden. De Athen ontkwam in de haven van Neustadt ternauwernood hetzelfde noodlot.

Duikbotenbunker Farge

Herdenkingsoord Gardelegen

Gardelegen is gelegen in deelstaat Sachsen-Anhalt. Op 27 augustus 2006 gaan we langs dit verdoemde oord. Op 13 april 1945 werden in een aan de rand van de stad gelegen 1016 KZ-gevangenen vermoord. Deze gevangenen werden aan het einde van een dodenmars in deze schuur geperst. Het stro werd met benzine overgoten en aangestoken. Bij de eerste poging konden de gevangenen het vuur nog uittrappen, maar de tweede maal werd met machinegeweren op alles geschoten wat zich bewoog. De wachters gooiden handgranaten en signaalraketten in de schuur. 24 uur na de massamoord bereikte het Amerikaanse leger dit oord.

Hoofdverantwoordelijke voor het drama van Gardelegen was NSDAP-leider Gerhard Thiele.

Osterholzer Friedhof

Op 14 september 1947 legde Burgemeester Kaisen de eerste steen voor een Ereplaats voor de KZ-slachtoffers en soldaten. Hier bevinden zich 577 urnen van mensen die in Concentratie- en Arbeidskampen de dood vonden. Sinds 1956 liggen hier ook de stoffelijke resten uit het buitencommando Schützenhof. 2.136 doden, waaronder vele jonge mensen, liggen op dit kerkhof voor buitenlandse oorlogsslachtoffers. Uit de andere begraafplaatsen van Bremen werden ze hier samengebracht. Ook de slachtoffers uit Farge bevinden zich in deze grond. Op de stenen dekplaten staan de namen van de slachtoffers uit Meensel-Kiezegem vermeld die omkwamen in de bijkampen rond Bremen. Professor Gaebelin zorgde ervoor dat wij op 25 augustus volledige inzage krijgen in de archieven van dit kerkhof. Hier kunnen we dan de gegevens opzoeken over de hier begraven dorpsgenoten.

In de volgende editie wijden we nog verder uit over de verschillende bezoeken. Wil je graag deze schitterende reis meemaken, aarzel dan niet contact op te nemen met René Cauwbergs, want de plaatsen zijn beperkt!

De Stichting Meensel-Kiezegem '44 bestaat 10 jaar!

*Iedereen is van harte welkom op ons evenement op 6 mei 2006,
aanvang om 15u30 in Huize Hageland.*

Hier kan u het programmaoverzicht vinden:

- *Welkomwoord door Guido Hendrickx, voorzitter van de Stichting Meensel-Kiezegem '44*
- *Lied "De Eendracht" door Sint-Mattheuskoor van Meensel*
- *Voorstelling cd "Liederen & Gedichten rond WOII" door Professor Stefaan Top, KU Leuven*
- *Opname "Brabançonne" door Alfons Stas op het orgel van Meensel (op cd)*
- *2 Liederen van Isidoor Bruers door Sint-Mattheuskoor van Meensel*
- *Voorstelling 2-talige dichtbundel "Neuengamme, Ik kwam terug..." van Ina Stabergh, Raymund Gaebelein & Marc Cauwbergs door Oktaaf Duerinckx*
- *Projectie van enkele gedichten uit de bundel door Ina Stabergh, Jirka Meulemans & Georg J. Hartmann*
- *Voorstelling van het interactieve scholenprogramma van het Hagelands Vredesmuseum door Valère Vangramberen*
- *Woord van minister van onderwijs & arbeid, Frank Vandenbroucke*
- *Slotwoord door burgemeester Rudi Beeken*
- *Lied "Moorsoldaten" door het Sint-Mattheuskoor van Meensel*
- *Receptie met het gemeentebestuur*

Hoe het allemaal begon...

Belangrijk!

Om onze kosten te beperken willen wij u vragen, indien mogelijk en gewenst, u in te schrijven op onze website www.meensel-kiezegem44.be om zo de volgende nieuwsbrieven via e-mail te ontvangen.

Inlichtingen en vragen bij:

Guido Hendrickx, Binkomststraat, 56 3391 Meensel-Kiezegem Tel 016/487878
René Cauwbergs, Glabbeeksesteenweg, 93 3390 Sint-Joris-Winge Tel 016/632460
Alfons Craeninckx, Heuvelstraat, 17, 3390 O.L.V.. Tielt Tel 016/634757
Oktaaf Duerinckx, Karekietenlaan, 30 3010 Kessel-Lo Tel 016/355232
Rudi Peeters, Kerkstraat, 85 3391 Meensel-Kiezegem Tel 016/635820 GSM 0486/104960
Alfons Vuchelen, Henri Dotremontstraat, 6 3320 Hoegaarden Tel 016/634955 GSM 0479/259792
Betty Vuchelen, Stoopkensstraat, 110 3320 Hoegaarden Tel 016/767936
Marc Cauwbergs, Binkomstraat 42 3391 Meensel-Kiezegem, Tel 016/635854
Evrard Van Goidsenhoven, Hamelendreef 27 3300 Tienen, GSM 0476/324401
Tom Devos, Wingerstraat 12 3390 Sint-Joris-Winge, GSM 0499/537896
info@meensel-kiezegem44.be

Ons helpen kan via rekeningnummer 149-0567841-75 - "Stichting Meensel-Kiezegem '44"